

denne Behandling, saa vil det i alt Fald kunne skee ved den næste, om Endringsforslaget iøvrigt gaaer igjennem. Naar iøvrigt den høitærede Minister har yttret, at Kjøbstæderne ikke i Virkeligheden ville lide meget ved en saadan Udvidelse af Handelen, som foreslaaet er, og at navnlig Udsalget paa Landet af Kaffe, Thee og Sukker og deslige snarere vil forøge Kjøbstædernes Velstand, saa kan jeg rigtignok tildeels være enig med den ærede Minister i denne Sætning i Almindelighed, — jeg troer heller ikke, at det i Tiden vil lede til noget Tab for Kjøbstæderne, om Handelen frigives paa Landet eller dog betydeligt udvides, men jeg troer, at der ved en aldeles pludselig Frigivelse vil tilføres et ikke ringe Tab for adskillige Kjøbstæder, især for en Deel Individer i disse, og skjøndt dette naturligtvis ikke kan eller bør være det Afgjørende, saa er det dog et Hensyn, der ikke kan lades uden af Betragtningen, hvor Spørgsmaalet er om Tiden, naar, og Maad den, hvorpaa Frigivelsen skal skee. Naar den ærede 7de Landsstingsmand for 2den Kreds (Thalbiger) saa stærkt har anbefalet, at navnlig Kaffe og Sukker maatte blive Gjenstand for den udvidede Handel, og har motiveret dette derved, at Arbeidsmanden paa Landet derved vilde vænnes til at drikke Kaffe i Stedet for Brændeviin, da vilde dette jo rigtignok være et ikke uvigtigt Moment, saafremt man kunde indrømme, at det af ham Forudsatte i Almindelighed vil blive Tilfældet; men det troer jeg ikke. Jeg troer, at det i mange Egne allerede er Tilfældet, at Kaffe, som forøvrigt, uagtet det ikke kan faaes tilkjøbs paa Landet, dog kan have af Enhver, som har mindste Raad til at anskaffe det, allerede bruges hyppigt, dog ikke i Stedet for Brændeviin eller for andre Fødemidler, men som en Tilgift dertil, som Noget, man gjerne tager med, naar man forresten har, hvad man behøver, og at det forsaavidt for Mangfoldige blot er en Overflødighedsgjenstand, for ikke at sige en Overdaadighedensartikel, skjøndt det forresten ikke kan regnes til de flemme Overdaadighedensartikler. Men det er jo ikke alene Kjøbstædernes Interesser, der vække Betænelighed imod adskillige af Lovforslagets Bestemmelser; det er ogsaa Hensynet til Landet. Naturligtvis kan det være

forskjelligt paa de forskjellige Steder; men Erfaringen lærer i saamange Egne, at der virkelig kan siges at være grundede Betæneligheder ved at tilføde Alle og Enhver, uden Hensyn til Indvibernes oekonomiske eller moraliske Egenheder, at kunne sige: „fra den næste Times Begyndelse vil jeg være Kjøbmand.“ En stor Deel Personer, som af forskjellige Grunde ikke ere de meest paalidelige, ville da forsøge denne Maade, ikke blot for at skaffe sig Existens, men ogsaa for at undgaae det mere anstrængende Arbejde, og paa mange Egne vil der, naar det bliver saa let at nedfætte sig som Handlende, finde en Overfyldning Sted af Handlende, vel at mærke, ikke altid af Handlende, der ere Folk, hos hvem man kan hente sine Fornødenheder, men oftere Folk, som have en eller anden, maaskee af de mindst fornødne Artikler, for at hjemle en iøvrigt regellos og mislig Existens. Det er især Tilstedelsen af visse Artikler, f. Ex. Kaffe, Sukker og Thee, som gjør det saa særdeles let for slige løse Personer at benytte Rettigheden, og saaledes under Foregivende af at ernære sig ved Handel at skabe, hvad Mange frygter og som Udvalget har henpeget til: Samlingssteder i mindre, høist skadelige Dismed. Hvor meget man end forbyder Brændeviinsudskjænkning, troer jeg, at man vil være enig i, at der nødvendig vil og maa findes Brændeviin paa disse Udsalgssteder, efter som dette bliver en nødvendig Betingelse for, at paagældende Etablisement kan bestaae og trives. Man maa bedømme Sagen efter Menneskene, som de ere, og ikke som man ønsker, at de skulle være. Der er sølgelig, som jeg tillod mig før at antyde, ikke noget Urimeligt i, at Landboerne paa flere Steder nære Frygt for skadelige Følger, Uordener og dsl. af de ved en ubundet og uordnet Handelsfrihed fremkaldte Etablisementer, og denne Frygt for slige Udsalgssteder vil man finde saameget naturligere, naar man lægger Mærke til, at vi paa mange Steder paa Landet kunne sige, at der eksisterer intet Politi. Jeg tillod mig, da jeg først havde Ordet, at antyde som en Mangel ved Forslaget, som det ærede Udvalg ikke havde taget i Betragtning, at der ikke var bestemt Noget, hvorved nogle af de af mig antydede Mislig-